

KAAKKOIS-AASIA

Kaakkois-Aasiassa on osana laajempaa indopasifista aluetta elintärkeä geostrateginen merkitys EU:lle, ja siihen kohdistuu sääntöperustaiseen kansainväliseen järjestykseen liittyviä haasteita. Indopasifinen alue on muuttumassa nopeasti, ja koska yli 50 prosenttia maailman väestöstä asuu siellä, siitä on tulossa keskeinen geostrateginen alue. Kaksi kolmasosaa maailman konttikaupasta kulkee indopasifisen alueen kautta, ja sen merenkulkuväylät ovat tärkeitä kaupankäynti- ja energiatoimitusreittejä. EU:n yhteistyöstrategia indopasifisella alueella hyväksyttiin syyskuussa 2021. Sen tarkoituksena on lisätä EU:n sitoutumista ja kehittää kumppanuuksia, jotta voidaan vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin. Unioni mukauttaa nykyisiä välineitään tukeakseen [EU:n strategista riippumattomuutta](#). [Sen turvallisuus- ja puolustusalan strategisella kompassilla](#), jonka neuvosto hyväksyi virallisesti maaliskuussa 2022, edistetään avointa ja sääntöihin perustuvaa alueellista turvallisuusarkkitehtuuria, mukaan lukien turvalliset merireitit, valmiuksien kehittäminen ja merivoimien tehostettu läsnäolo indopasifisella alueella.

EU on tiivistämässä suhteitaan Kaakkois-Aasian maihin ja edistää alueellista yhdentymistä Kaakkois-Aasian maiden liiton (ASEAN) kanssa, joka on kokonaisuudessaan EU:n kolmanneksi suurin kauppakumppani Euroopan ulkopuolella (Kiinan ja Yhdysvaltojen jälkeen). Alueella on ratkaisemattomia geostrategisia kiistoja, kuten Etelä-Kiinan meren tilanne ja Taiwanin asema, ja ympäristöön liittyviä huolenaiheita, etenkin Mekongin alueella. EU on eturivin talouden toimija Kaakkois-Aasiassa ja merkittävin kehitysavun antaja, joka pyrkii edistämään institutionaalisten rakenteiden kehittämistä sekä demokratiaa, hyvää hallintoa ja ihmisoikeuksia.

Tässä luvussa esitellään Kaakkois-Aasian aluetta. Katso myös Etelä-Aasiaa ([5.6.7](#)) ja Itä-Aasiaa ([5.6.8](#)) koskevat luvut.

OIKEUSPERUSTA

- Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osasto (EU:n ulkoinen toiminta)
- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 206–207 artikla (kauppa) ja 216–219 artikla (kansainväliset sopimukset)
- kumppanuus- ja yhteistyösopimukset (kahdenväliset suhteet).

A. Kaakkois-Aasian maiden liitto (ASEAN)

ASEANin ensimmäinen huippukokous pidettiin Balilla helmikuussa 1976, ja siihen osallistuivat Indonesia, Malesia, Filippiinit, Singapore ja Thaimaa. Järjestöön ovat liittyneet myöhemmin Brunei, Vietnam, Laos, Kambodža ja Myanmar. ASEAN noudattaa tiukasti jäsentensä sisäisiin asioihin puuttumattomuuden politiikkaa.

EU ja ASEAN ovat haastavassa geopoliittisessa tilanteessa samanmielisiä kumppaneita, ja molemmat uskovat sääntöpohjaiseen monenvälisyyteen. Yli 45 vuoden yhteistyön aikana ASEAN ja EU ovat kehittäneet vahvat siteet pääasiassa

kauppa- ja taloussuhteiden alalla ja ovat nykyään strategisia kumppaneita. [EU on ASEANin kolmanneksi suurin kauppakumppani](#), ja sen osuus ASEANin kaupasta on noin 10,2 prosenttia. ASEAN on EU:n kolmanneksi suurin Euroopan ulkopuolinen kauppakumppani (Yhdysvaltojen ja Kiinan jälkeen). Lopullisena tavoitteena on EU:n ja ASEANin alueidenvälisen vapaakauppasopimuksen tekeminen.

[Helmikuussa 2024 pidetyssä EU:n ja ASEANin 24. ministerikokouksessa](#) edistettiin kaupan vauhdittamisessa, ja siinä keskityttiin vihreisiin aloitteisiin, digitaaliseen siirtymään ja turvallisten toimitusketjujen luomiseen, alueellisen ja maailmanlaajuisen turvallisuuskehityksen tarkasteluun sekä Global Gateway -aloitteen päivittämiseen ottaen asianmukaisesti huomioon [Euroopan ja Aasian yhteyksiä koskeva EU:n strategia](#) ja [ASEANin yhteyksiä koskeva yleissuunnitelma 2025](#).

[EU:n ja ASEANin yhteistyösekokomitean 30. kokous pidettiin helmikuussa 2023](#) Jakartassa. Kokouksessa tarkasteltiin kahdenvälisiä, monenvälisiä ja globaaleja kysymyksiä sekä [ASEANin ja EU:n toimintasuunnitelman 2018–2022](#) täytäntöönpanoa. Toimintalinjoista oli saavutettu 89 prosenttia, ja kokouksessa suhtauduttiin myönteisesti [ASEANin ja EU:n strategisen kumppanuuden täytäntöönpanoa koskevaan toimintasuunnitelmaan \(2023–2027\)](#).

[EU:n ja ASEANin energiavuoropuhelu käynnistettiin joulukuussa 2022](#) EU:n ja ASEANin juhlahuippukokouksessa. Vuoropuhelun ensimmäinen kokous pidettiin Jakartassa kesäkuussa 2023, ja siinä keskityttiin alueellisiin energiamarkkinoihin, uusiutuvan energian potentiaalin kehittämiseen ja energiavarmuuteen.

EU:n ja ASEANin strategisen kumppanuuden myötä EU pyrkii jatkamaan suhteiden parlamentaarisen ulottuvuuden edistämistä muun muassa tukemalla jäsenmaita keskusteluja ja edistämällä Euroopan parlamentin ja ASEANin parlamenttien välisen yleiskokouksen (AIPA) yhteistä parlamentaarista edustajakokousta, jotta voidaan turvata demokraattinen vastuuvollisuus ja tarjota foorumi monenväliselle näkemysten vaihdolle globaaleista kysymyksistä. [Marraskuussa 2023 järjestetyssä kolmannessa alueiden välisessä parlamentin ja AIPAn vuoropuhelussa](#) edistettiin talous-, kauppa- ja investointiyhteistyöhön sekä maailmanlaajuisiin ja alueellisiin turvallisuushaasteisiin liittyvien vuoropuhelujen ja yhteistä etua koskevien asioiden kehittämisessä.

Marraskuussa 2020 allekirjoitettu [RCEP-kumppanuus \(Regional Comprehensive Economic Partnership\)](#) tuli voimaan tammikuussa 2022. RCEP-kumppanuus, johon osallistuu kymmenen ASEAN-maata ja viisi niiden Aasian ja Tyynenmeren alueen kumppania, on maailman suurin vapaakauppasopimus, joka kattaa yli puolet maailman viennistä ja lähes kolmanneksen maailman bruttokansantuotteesta (BKT). RCEP kattaa useimmat talouden alat, ja kaupankäynnin kohteena olevista tavaroista noin 90 prosentin odotetaan olevan tullittomia. Suurimpaan osaan näistä tavaroista sovelletaan jo tätä etuutta jäsenten välisten olemassa olevien sopimusten perusteella. Muiden tullialennusten voimaantulo voi kestää jopa 20 vuotta, ja herkäät alat, kuten maatalous, on pääasiassa jätetty tullialennusten ulkopuolelle. RCEP-kumppaneiden olisi voitava hyötyä yhteisistä alkuperäsäännöistä, vientikiintiöiden poistamisesta, yksinkertaistetuista tullimenettelyistä ja helpommasta rajat ylittävistä pääsystä kauppa-alueille. Raaka-aineet, koneet, moottoriajoneuvot ja kulutustavarat ovat keskeisiä kasvualoja.

B. Aasia–Eurooppa-kokous (ASEM) ja Aasian ja Euroopan parlamentaarisen kumppanuuden kokous (ASEP)

ASEM pyrkii vahvistamaan taloudellista yhteistyötä ja poliittista vuoropuhelua sekä edistämään ihmisten välisiä yhteyksiä EU:n ja Aasian välillä. ASEMiin kuuluu 53 kumppania eri puolilta Eurooppaa ja Aasiaa, ja se on tärkein monenvälinen foorumi, joka yhdistää Euroopan ja Aasian ja jolla on merkittävä maailmanlaajuinen painoarvo. ASEM-kumppanien osuus maailman BKT:stä on noin 65 prosenttia, maailman väestöstä 60 prosenttia, maailmanlaajuisesta matkailusta 75 prosenttia ja maailmanlaajuisesta kaupasta 68 prosenttia. Kumppanit korostavat, että ilmastonmuutokseen, turvallisuusyhteistyöhön, kauppasuhteisiin ja ihmisoikeuksiin tarvitaan tehokkaita ja nopeita toimia.

Marraskuussa 2021 Kambodža isännöi 13. ASEM-huippukokousta (ASEM13) ja Aasian ja Euroopan parlamentaarisen kumppanuuden 11. kokousta (ASEP-11). ASEM13:n tavoitteena oli vahvistaa monenvälisyyttä, jotta useammat hyötyisivät kasvusta, ja kokouksessa painotettiin tarvetta vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen, kestävään kehitykseen ja terrorismiin, ja parantaa monenvälistä kauppajärjestelmää.

C. Indonesia

Indonesiasta on tulossa yhä tärkeämpi kumppani EU:lle. Se on G20-ryhmän jäsen, maailman kolmanneksi suurin demokratia ja maailman suurin muslimienemmistöinen maa. EU:n ja Indonesian yhteistyö perustuu [vuoden 2014 kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen](#). [EU:n ja Indonesian sekakomitean viimeisin kokous pidettiin syyskuussa 2023](#). Siinä keskusteltiin yhteisistä pyrkimyksistä edistää kahdenvälistä yhteistyötä, joka kattaa nykyiset EU:n ja Indonesian työryhmät ja vuoropuhelut, sekä mahdollisista yhteisistä toimista, joiden avulla EU:n ja Indonesian kumppanuudella voidaan edistää rauhaa, vakautta ja vaurautta alueella ja maailmanlaajuisesti. Kuudes turvallisuuspoliittinen vuoropuhelu käytiin toukokuussa 2023 ja [seitsemäs poliittinen vuoropuhelu syyskuussa 2023](#). Indonesia on ilmaissut kiinnostuksensa liikkuvuuden parantamiseen siten, että liike- ja lomamatkoihin Indonesiasta sovellettaisiin viisumivapautta, kun EU:hun saavutaan Schengen-alueen kautta.

Indonesia ja EU ovat vahvistaneet sitoutumisensa Ukrainan suvereniteettiin, itsenäisyyteen ja alueelliseen koskemattomuuteen ja pitävät valitettavana Venäjän hyökkäystä. Osapuolet ovat sopineet pyrkivänsä molempia osapuolia hyödyttävään kumppanuuteen turvallisuusyhteistyön alalla, mukaan lukien meriturvallisuus, rauhanturvaoperaatiot, kyberturvallisuus ja terrorismin torjunta. Indonesia kannustaa jatkamaan turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä koskevan tietämyksen vaihtoa ja neuvotteluja EU:n ohjelmien, kuten [Aasiassa ja Aasian kanssa tehtävän turvallisuusyhteistyön tehostamista koskevan hankkeen \(ESIWA\)](#) ja [kriittiset merireitit Intian valtamerellä -hankkeen \(CRIMARIO\)](#), kautta.

EU ja Indonesia ovat sitoutuneet nopeuttamaan [käynnissä olevia neuvotteluja Indonesian ja EU:n laaja-alaisesta talouskumppanuussopimuksesta](#), jotta neuvottelut saataisiin päätökseen vuonna 2024. [EU on Indonesian viidenneksi suurin kauppakumppani](#), ja osapuolten tavarakaupan arvo oli vuonna 2022 yhteensä 32,6 miljardia euroa. Kauppataase oli Indonesialle 14,5 miljardia euroa ylijäämäinen.

Kesäkuussa 2021 Maailman kauppajärjestö (WTO) [julkaisi asiakirjan EU:n ja Indonesian välisestä palmuöljyn liittyvästä biopolttoaineita koskevasta riidasta](#). Indonesia nosti joulukuussa 2019 EU:ta vastaan kanteen WTO:ssa tietyistä palmuöljyä ja palmuöljypohjaisia biopolttoaineita koskevista toimenpiteistä, ja väitti, että palmuöljypohjaisia biopolttoaineita koskevat EU:n rajoitukset olivat epäoikeudenmukaisia ja syrjiviä, sekä pyysi WTO:n kuulemista riidassa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on kuitenkin aiheuttanut maailmanlaajuisen ruokaöljypulan, joka saattaa auttaa Indonesiaa saamaan takaisin palmuöljyn markkinaosuuden EU:ssa. WTO:n päätöksen tuloksista riippumatta EU haluaa parantaa mainettaan ja allekirjoittaa uusia sopimuksia, mikä johtuu myös [Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan](#) aiheuttamasta energiakriisistä, sillä palmuöljyn tuonti EU:hun saattaa kasvaa tulevina vuosina. [Indonesia pyysi helmikuussa 2024 WTO:n riitojenratkaisumenettelyä](#) EU:n kanssa lopullisten polkumyyntitullien käyttöönotosta Indonesiasta peräisin olevien rasvahappojen tuonnissa.

[Indonesiassa järjestettiin maaliskuussa 2024](#) vaalit presidentin, varapresidentin, alueellisten edustuksellisten neuvostojen sekä kansallisten ja valtiotasoa alemmien lainsäädäntöelinten valitsemiseksi. Presidenttiehdokas Prabowo Subianto ja varapresidenttiehdokas Gibran Rakabuming Raka saivat eniten ääniä, 58 prosenttia.

[Indonesia toimi G20-ryhmän puheenjohtajana vuonna 2022](#). G20-maiden jakautuminen kysymyksessä, joka koskee Venäjän oikeutta saada paikka G20-pöydässä, sai paljon huomiota. Venäjä kutsuttiin Balin huippukokoukseen marraskuussa 2022 samoin kuin Ukraina. Presidentti Putin ei kuitenkaan osallistunut kokoukseen, ja presidentti Zelenskyi osallistui videoyhteyden välityksellä. Indonesia pyrki kuitenkin rajoittamaan [G7-maiden johtajien](#) Venäjään kohdistamaa kritiikkiä. Indonesialle G20-ryhmä oli ensisijaisesti taloudellinen foorumi, ja se vältti muita erityiskysymyksiä.

Vuonna 2023 Indonesia toimi ASEANin ja AIPAn puheenjohtajana. [ASEANin 42. huippukokous pidettiin Labuan Bajossa Indonesiassa toukokuussa 2023](#), ja siinä keskusteltiin vuoden 2025 jälkeisestä visiosta, Itä-Timorin jäsenyydestä, Myanmarin kriisistä, ihmiskaupan ehkäisemisestä, siirtotyöläisistä, kalastusalan työntekijöistä, terveydenhuoltoalasta, sähköajoneuvoista, ASEANin valmiuksien vahvistamisesta ja rajatylittävistä maksuista. Itä-Timor osallistui ensimmäistä kertaa tarkkailijana. Indonesia isännöi [ASEAN AIPAn yleiskokousta Jakartassa elokuussa 2023](#) teemalla ”Vakaaseen ja vauraaseen ASEANiin reagoiva parlamentti”. Euroopan parlamentin valtuuskunta (DASE) osallistui kokoukseen tarkkailijana.

[Euroopan parlamentti antoi lokakuussa 2019 päätöslauselman ehdotuksesta Indonesian uudeksi rikoslaiksi](#) ja ilmaisi huolensa sen jumalanpilkkua ja aviorikoksia koskevista säännöksistä. Parlamentti ilmoitti lisäksi olevansa huolestunut siitä, että uutta lakia voidaan käyttää vähemmistöjä vastaan ja että se mahdollistaa sukupuoleen, uskontoon ja seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän. Ehdotettu uusi laki johti mielenosoituksiin Indonesiassa. Parlamentti oli tyytyväinen presidentti Widodon päätökseen lykätä rikoslain hyväksymistä sen johdettua laajamittaisiin mielenosoituksiin, joihin osallistui tuhansia ihmisiä eri puolilla maata.

D. Myanmar

EU on ollut aktiivinen kumppani Myanmarin demokratiakehityksessä ja johtanut kansainvälisen yhteisön pyrkimyksiä käynnistää uudelleen yhteistoiminta maan kanssa, kun se alkoi siirtyä takaisin demokratiaan ja avautua muulle maailmalle vuonna 2015. Myanmarin kanssa ei ole tehty virallista puitesopimusta vuosikymmeniä jatkuneen kansainvälisen eristäytymisen ja pakotteiden vuoksi.

Sotilashallituksen laatimassa [Myanmarin perustuslaissa](#), joka hyväksyttiin kansanäänestyksessä vuonna 2008, rajoitetaan siviilihallinnon toimia ja annetaan asevoimille poikkeuksellista valtaa, kuten 25 prosenttia paikoista parlamentissa sekä turvallisuudesta ja aluehallinnosta vastaavien tärkeimpien ministeriöiden hallinta. Myanmarissa on yhä meneillään sisällissota, joka alkoi vuonna 1948. Lokakuussa 2015 sovittiin tulitauosta, jota useat etniset kapinallisryhmät eivät kuitenkaan ole allekirjoittaneet. Demokraattisia uudistuksia tehtiin vuoden 2015 vaalien jälkeen Aung San Suu Kyin aloitettua valtiollisena neuvonantajana, ulkoministerinä ja presidentin kansliasta vastaavana ministerinä. Viimeisimmät [parlamenttivaalit järjestettiin marraskuussa 2020](#). Aung San Suu Kyin johtama hallitseva puolue Kansallinen demokratialiitto (NLD) sai riittävästi paikkoja parlamentissa muodostaakseen hallituksen.

Myanmarin armeija teki kuitenkin vallankaappauksen helmikuussa 2021 ja pidätti Aung San Suu Kyin, presidentti U Win Myintin ja muita NLD:n johtohahmoja vedoten väitettyyn vaalivilppiin. Asevoimien komentaja kenraali Min Aung Hlaing nimitettiin sotilasjuntan johtoon. Aung San Suu Kyitä ja muita NLD:n johtohenkilöitä vastaan on nostettu syytteet. Tapahtumat johtivat demokratiaa kannattavien protesteihin, ja mielenosoittajia on saanut surmansa ja loukkaantunut vakavasti yhteenotoissa armeijan kanssa. [Huhtikuussa 2024 Aung San Suu Kyi siirrettiin vankilasta kotiarestiin](#).

EU on antanut yhdessä muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa useita julkilausumia Myanmarista ja määrännyt pakotteita sotilasjuntalle ja armeijan omistamille yhtiöille. [Helmikuussa 2021 neuvosto antoi päätelmät, joissa se tuomitsi sotilasvallankaappauksen](#) ja kehotti kumoamaan poikkeustilan, palauttamaan laillisen siviilihallinnon sekä vapauttamaan välittömästi kaikki vallankaappauksen yhteydessä pidätetyt tai vangitut henkilöt. Huhtikuussa 2021 komission varapuheenjohtaja ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja antoi [julkilausuman Indonesiassa pidetyssä ASEANin johtajien kokouksessa sovituista viidestä asiakohdasta](#) ja ilmaisi tukensa ASEANin erityislähettilään työlle. Myanmar antoi lehdistötiedotteen, jossa se kuitenkin epäsi ASEANin erityislähettilään pyynnön saada tavata Aung San Suu Kyi. Neuvosto määräsi maaliskuu-, huhti- ja kesäkuussa 2021 pakotteita sotilasvallankaappauksesta vastuussa oleville henkilöille ja ulotti pakotteet koskemaan myös sotilasomistuksessa olevia yrityksiä ja yhteisöjä. [Heinäkuussa 2023 EU määräsi seitsemännen pakotekierroksen](#) Myanmarin sotilasjunttaa lähellä oleville henkilöille ja yrityksille.

Vähiten kehittyneenä maana Myanmar hyötyy EU:n yleisen tullietuusjärjestelmän mukaisesta "Kaikki paitsi aseet" -järjestelystä. Äskettäisestä sotilasvallankaappauksesta huolimatta komissio on tähän mennessä ollut haluton ottamaan käyttöön kaupan rajoituksia. Se on perustellut tätä Myanmarin väestölle koituvilla seurauksilla ja sillä, että vaikutus armeijaan olisi vähäinen. [Komissio myönsi](#)

[vuonna 2024 yli 19 miljoonaa euroa](#) humanitaarista apua väestön kiireellisimpiin tarpeisiin, sillä konfliktit jatkuvat suurimmassa osassa Myanmaria. [EU:n suuntaantava monivuotinen maaohjelma 2021–2027](#) perustuu Myanmaria koskeviin erityisiin painopisteisiin: hallinto, oikeusvaltio, kestävä kasvu, kotiseudultaan siirtymään joutuneiden ihmisten avustaminen, vihreän kehityksen ohjelma ja digitaalistrategia.

Yhteisöjen väliset jännitteet ovat kiristyneet Myanmarissa. Unionin rauhankonferenssin eli 21. vuosisadan Panglongin konferenssin neljäs kokous käynnistyi uudelleen elokuussa 2020. Sen tarkoituksena oli ratkaista armeijan ja etnisten kapinallisryhmien väliset konfliktit. Armeija on menettänyt kontrollin suuressa osassa maata, ja aseelliset kapinallisryhmät ovat vahvoja monissa rajakaupungeissa. Armeija on menettänyt huomattavan osan joukoistaan laajamittaisen karkuruuden vuoksi. Käyttöön on otettu pakollista asevelvollisuutta koskeva laki, jonka nojalla kaikkia 18–35-vuotiaita miehiä ja 18–27-vuotiaita naisia uhkaa enintään kahden vuoden palvelu sotilasjohdon alaisuudessa. Monet nuoret pakenevat naapurimaihin.

Humanitaariset olosuhteet ja elintarviketurva ovat heikentyneet, ja talous on heikentynyt dramaattisesti. YK ennustaa, että kolmannes väestöstä tarvitsee humanitaarista apua. Myanmarissa on tällä hetkellä noin 2,6 miljoonaa maan sisäistä pakolaista. Terveystenhoito- ja koulutusalat ovat romahtaneet, ja sotilasmenot kasvoivat 4,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023.

[Freedom House -järjestön vuoden 2024 Freedom in the World -raportissa Myanmaria pidettiin "ei vapaana", ja sen Global Freedom Score -tulos oli 8/100.](#) Maassa on merkittäviä ihmisoikeusongelmia, kuten rohingya-väestön vainoaminen Rakhinen osavaltiossa. Elokuusta 2017 lähtien yli 800 000 rohingya-pakolaista on paennut Myanmarin vainoja Bangladeshiin. Elokuussa 2019 tuhannet pakolaiset kieltäytyivät turvallisuussyihin vedoten Bangladeshin, Myanmarin ja YK:n yrityksistä palauttaa heidät. [Euroopan parlamentti tuomitsi rohingya-väestön ihmisoikeuksien loukkaukset syyskuussa 2019 antamassaan päätöslauselmassa.](#) [Helmikuussa 2021 parlamentti antoi päätöslauselman, jossa se tuomitsi jyrkästi sotilasvallankaappauksen ja ihmisoikeusloukkaukset ja kehotti sotilasjuntaa palauttamaan siviilihallinnon ja vapauttamaan välittömästi pidätetyt.](#)

[Lokakuussa 2021 parlamentti antoi päätöslauselman, jossa se tuomitsi ihmisoikeusloukkaukset,](#) etnisten vähemmistöjen jatkuvan syrjinnän, sotilasjuntan kansalaisiin kohdistaman väkivallan sekä sotilaiden hyökkäykset terveydenhuollon ammattilaisia ja laitoksia vastaan. Parlamentti myös kehotti Myanmaria tekemään yhteistyötä ASEANin erityislähettilään kanssa sekä neuvostoa määräämään edelleen kohdennettuja pakotteita niille, jotka ovat vastuussa helmikuun 2021 vallankaappauksesta. [Maaliskuussa 2022 parlamentti antoi päätöslauselman Myanmarista vuosi vallankaappauksen jälkeen,](#) jossa se vahvisti kantansa Myanmarista. [Toukokuussa 2023 parlamentti hyväksyi Myanmarista ja erityisesti demokraattisten poliittisten puolueiden hajottamisesta päätöslauselman,](#) jossa vaadittiin niiden välitöntä palauttamista ja kaikkien poliittisten vankien vapauttamista.

E. Filippiinit

EU ja Filippiinien kumppanuus- ja yhteistyösopimus allekirjoitettiin vuonna 2011, ja se tuli voimaan maaliskuussa 2018. [Sekakomitean ensimmäinen kokous pidettiin Brysselissä tammikuussa 2020,](#) ja siinä perustettiin erikoistuneita alakomiteita

kahdenvälisen suhteiden nostamiseksi korkeammalle tasolle. Lisäksi Filippiinit aloitti elokuussa 2021 ASEANin ja EU:n vuoropuhelun koordinaattorimaana ja toimii tässä tehtävässä vuoteen 2024 saakka.

[Toinen sekakomitean kokous pidettiin huhtikuussa 2022](#) kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen mukaisen jatkuvan kahdenvälisen yhteistyön tarkastelemiseksi. Alueellista turvallisuuskehitystä, kuten Etelä-Kiinan meren aluekiistaa, koskevan kysymyksen osalta osapuolet olivat yhtä mieltä siitä, että konflikteihin on löydettävä rauhanomaisia ja osallistavia ratkaisuja kansainvälisen oikeuden periaatteita ja YK:n peruskirjaa noudattaen. Molemmat valtuuskunnat keskustelivat asiaa koskevien päätöslauselmien hyväksymisestä YK:n yleiskokouksen Ukrainaa käsittelevässä erityishätäistunnossa ja ihmisoikeusneuvostossa, joissa tuomittiin Venäjän hyökkäys Ukrainaa vastaan. [Kolmas sekakomitea kokoontui Brysselissä kesäkuussa 2023](#) ja tarkasteli käynnissä olevaa kahdenvälistä, alueellista ja monenvälistä yhteistyötä. EU on merkittävä avunantaja Filippiineille, ja sen apu kaudeksi 2014–2020 oli 325 miljoonaa euroa. Painopistealoja ovat oikeusvaltioperiaate ja osallistava kasvu. Filippiinejä koskeva EU:n [suuntaa-antava monivuotinen maaohjelma 2021–2027](#) jatkaa kokonaisvaltaista EU:n yhteistyötä.

EU:n ja Filippiinien kahdenvälisen tavarakaupan arvo oli 18,4 miljardia euroa vuonna 2022. EU on Filippiinien neljänneksi suurin kauppakumppani: sen osuus maan kokonaiskaupasta oli 7,9 prosenttia. Neuvottelut EU:n ja Filippiinien vapaakauppasopimuksesta aloitettiin joulukuussa 2015, ja ensimmäinen kierros käytiin toukokuussa 2016. [EU ja Filippiinit sopivat maaliskuussa 2024 vapaakauppasopimusneuvottelujen jatkamisesta](#). Neuvottelujen keskiössä ovat julkisten hankintojen, teollis- ja tekijänoikeuksien, kilpailun ja kestävyuden kauppaan liittyvät näkökohdat.

Rodrigo Duterte voitti presidentinvaalit toukokuussa 2016. Hän toteutti kiistanalaisia toimia huumekauppaa vastaan, ja tappokäskyt johtivat ihmisoikeusloukkauksiin. Duterte muutti Filippiinien ulkopolitiikan suuntaa ja rakensi uutta liittolaissuhdetta Venäjään ja Kiinaan huolimatta Etelä-Kiinan meren aluekiidasta, jossa Filippiinit on yksi ASEAN-valtioihin kuuluvista kanteen nostajista.

[Toukokuussa 2022 järjestettiin presidentinvaalit](#), joissa Ferdinand "Bongbong" Marcos valittiin presidentiksi ja Sara Duterte, väistyvän johtajan tytär, valittiin varapresidentiksi. Toisin kuin Duterte, Marcos aikoo harjoittaa tasapainoisempaa diplomatiaa Kiinan ja Yhdysvaltojen suhteen.

[Euroopan parlamentti antoi helmikuussa 2022 päätöslauselman](#), jossa se tuomitsi jyrkästi tuhannet laittomat teloitukset ja muut vakavat ihmisoikeusloukkaukset, jotka liittyvät presidentti Rodrigo Duterterin huumeiden vastaiseen sotaan. [ASEAN-maiden parlamenttien jäsenten Parliamentarians for Human Rights -verkosto vaati helmikuussa 2022](#) myös vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta filippiiniläisen senaattorin Leila De Liman, joka on yksi entisen presidentin Duterterin tiukimmista arvostelijoista.

F. Vietnam

EU:n ja Vietnamin suhteet perustuvat [vuonna 2016 tehtyyn kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen](#). Kaudeksi 2014–2020 myönnettiin yhteensä 400 miljoonaa euroa rahoitustukea käytettäväksi pääasiassa hyvään hallintoon sekä energia-

ja ilmastonmuutoskysymyksiin, erityisesti Mekongin suistoalueella. [Vietnamia koskevassa EU:n suuntaa-antavassa monivuotisessa maaohjelmassa 2021–2027](#) käsitellään maan kannalta ratkaisevia kysymyksiä ja keskeisiä aloja.

[EU ja Vietnam allekirjoittivat vapaakauppasopimuksen ja sijoitussuojasopimuksen kesäkuussa 2019.](#) Euroopan parlamentti antoi helmikuussa 2020 hyväksyntänsä molemmille sopimuksille, ja vapaakauppasopimus tuli voimaan elokuussa 2020. Vapaakauppasopimuksessa poistetaan välittömästi 65 prosenttia EU:n Vietnamiin suuntautuvan viennin tulleista ja 71 prosenttia Vietnamista tulevan tuonnin tulleista. Euroopan parlamentin kansainvälisen kaupan valiokunta seuraa vapaakauppasopimuksen täytäntönpäytä.

Vietnam on yksi parhaita esimerkkejä maasta, joka on siirtynyt epäonnistuneesta kommunistisesta talousjärjestelmästä avoimeen ja markkinasuuntautuneeseen talouteen. Se on ASEANin nopeimmin kasvavia maita, [Vietnam oli vuonna 2022 EU:n 16:nneksi suurin tavarakauppakumppani ja EU:n suurin tavarakauppakumppani ASEANissa.](#) Sen kokonaiskauppavirrat olivat 64,2 miljardia euroa. EU on yksi suurimmista ulkomaisista sijoittajista Vietnamin, erityisesti teollisen jalostuksen ja valmistuksen alalla.

[Lokakuussa 2019 EU ja Vietnam allekirjoittivat osallistumista koskevan puitesopimuksen,](#) jossa vahvistetaan oikeusperusta Vietnamin osallistumiselle EU:n kriisinhallintaoperaatioihin.

Vietnamin yleinen ihmisoikeustilanne on heikentynyt ja toisinajattelijoihin kohdistetut tukahduttamistoimet ovat lisääntymässä ja "valtion vastaisesta" toiminnasta pidätettyjen määrä kasvaa. Vietnam on kommunistinen yksipuoluevaltio, jossa ei ole poliittisia vapauksia. [Maassa järjestettiin toukokuussa 2021 parlamenttivaalit,](#) joissa valittiin järjestyksessä 15. kansalliskokous ja paikallistason kansanneuvostot. Vietnamin kommunistinen puolue voitti vaalit ja säilytti tiukan otteen tiedotusvälineistä ja vaaliprosessista. Vaaleja ei valvonut yksikään riippumaton elin. Valtio ohjaili koko vaaliprosessia: vaaleista suljettiin pois 64 yhteensä 75:stä ehdolle asettuneesta henkilöstä ja kaksi riippumatonta ehdokasta pidätettiin. [Vuonna 2023 Vietnam oli lehdistönvapausindeksissä 180 maan joukossa sijalla 178.](#)

[Tammikuussa 2021 Euroopan parlamentti antoi päätöslauselman](#) Vietnamin. Se vaati vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta kaikki ihmisoikeuksien puolustajat ja toimittajat ja tuomitsi perusoikeuksia ja -vapauksia rajoittavien tukahduttavien oikeudellisten säännösten väärinkäytön. Se myös kehotti maan hallitusta sallimaan riippumattomien tiedotusvälineiden toiminnan ja vetosi riippumattoman ihmisoikeuksien seurantamekanismin perustamisen puolesta.

Vietnamin kommunistisen puolueen johtaja Nguyễn Phú Trọng on yli vuosikymmenen ajan kehittänyt tiukkaa korruptionvastaista politiikkaa. Kesäkuussa 2022 maan terveysministeri Nguyễn Thanh Long ja Hanoi pormestari Chu Ngọc Anh erotettiin ja pidätettiin väitetystä 169 miljoonan euron petoksesta, joka liittyi covid-19-testipakkauksiin. Myös muita korkea-arvoisia virkamiehiä pidätettiin. [Vuoden 2023 korruptioindeksin mukaan Vietnam oli 180 maan joukossa sijalla 83,](#) ja sen korruptionvastaista kampanjaa haittasi kriittisten äänien jatkuva tukahduttaminen.

G. Thaimaa

EU ja Thaimaa saivat maaliskuussa 2013 päätökseen neuvottelut kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta, mutta sopimuksen tekeminen keskeytettiin sotilasvallankaappauksen takia vuonna 2014. EU ja Thaimaa viimeistelivät syyskuussa 2022 kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tekstin ja päättivät neuvotteluprosessin. [EU:n ja Thaimaan kumppanuus- ja yhteistyösopimus allekirjoitettiin joulukuussa 2022 Brysselissä](#). Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella tehostetaan poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä monilla politiikan aloilla, joita ovat muun muassa ympäristö, energia, ilmastonmuutos, liikenne, tiede ja teknologia, kauppa, työllisyys ja sosiaaliasiat, ihmisoikeudet, koulutus, maatalous, aseiden leviämisen estäminen, terrorismin torjunta, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta sekä muuttoliike ja kulttuuri.

[EU on Thaimaan neljänneksi suurin kauppakumppani](#), ja Thaimaa on EU:n 26:nneksi suurin kauppakumppani koko maailmassa. Kahdenvälisen kaupan arvo oli 42,1 miljardia euroa vuonna 2022. Thaimaa on yksi tärkeimmistä Euroopan investointien kohteista ASEANissa, ja suorien sijoitusten kanta on 19,8 miljardia euroa. Neuvottelut vapaakauppasopimuksesta aloitettiin uudelleen elokuussa 2021 sen jälkeen, kun ne oli keskeytetty vuonna 2014 sotilasvallankaappauksen jälkeen. [EU ja Thaimaa sopivat maaliskuussa 2023 käynnistävänsä uudelleen neuvottelut kunnianhimoisesta, nykyaikaisesta ja tasapainoisesta vapaakauppasopimuksesta](#), jonka keskiössä on kestävyys. Ensimmäinen neuvottelukierros käytiin syyskuussa 2023 Brysselissä ja toinen tammikuussa 2024 Bangkokissa.

Vuodesta 2014 lähtien armeija on tukahduttanut opposition saattamalla voimaan sotatilan, ja ihmisoikeusloukkauksista on raportoitu. Sotilasjuntaa kannattava puolue voitti maaliskuussa 2019 järjestetyt parlamenttivaalit, joiden yhteydessä esitettiin syytteitä vaalivilpistä. Prayut Chan-ocha, joka toimi pääministerinä jo vuosina 2014–2019 ”Rauhan ja järjestyksen kansallisen neuvoston” valitsemana, nimitettiin uudestaan pääministeriksi kesäkuussa 2019. Vaikka sotilasjuntan hallinto päättyi virallisesti heinäkuussa 2019, armeijalla on edelleen vaikutusvaltaa hallitukseen. Thaimaan [perustuslakituomioistuimien oli aiemmin päättänyt pidättää pääministeri Prayuth Chan-ochan tehtävästään](#), koska hän oli väitetysti ylittänyt toimikautensa enimmäisaajan. Perustuslakituomioistuimen syyskuussa 2022 antamassa lopullisessa päätöksessä kuitenkin todettiin, että pääministeri Prayuth Chan-ocha ei ollut ylittänyt toimikautensa kahdeksan vuoden enimmäisaikaa.

Kuningas Maha Vajiralongkorn kruunattiin toukokuussa 2019. Sotilashallituksen vastaisissa thaimaalaisten mielenosoituksissa on esitetty vaatimuksia Thaimaan monarkian uudistamisesta. Ensimmäinen protestialto sai alkunsa helmikuussa 2020, kun [perustuslakituomioistuin päätti hajottaa nuorten suosiman Future Forward - oppositiopuolueen](#). Se sai maaliskuun 2019 vaaleissa kolmanneksi eniten paikkoja edustajainhuoneessa. Thaimaan hallitus julisti poikkeustilan lokakuussa 2020 ja varasi itselleen oikeuden määrätä ulkonaliikkumiskiello ja julistaa sotatila. Thaimaan hallitus jatkoi syyskuussa 2021 poikkeustilaa, joka yhdessä mielenosoittajia vastaan majesteettirikoksista nostettujen syytteiden lisääntymisen kanssa on hillinnyt mielenosoituksia. Opiskelijajohtoinen liike jatkaa kuitenkin vielä kansan mobilisointia ajoittain.

[Thaimaassa järjestettiin parlamenttivaalit toukokuussa 2023](#). Eniten paikkoja sai reformistinen Liike eteenpäin -puolue, mutta neuvottelujen jälkeen se suljettiin pois hallituksesta. Monet konservatiiviset kansanedustajat estivät silloisen puoluejohtajan Pita Limjaroenratin pääsyn pääministeriksi parlamentin ensimmäisessä äänestyksessä heinäkuussa 2023. Pheu Thai -puolueen Srettha Thavisinista tuli uusi pääministeri, joka johti hallitsevaa koalitiota armeijan tukemien puolueiden eli Pheu Thain aiempien vastustajien kanssa.

Thaimaa käynnisti tammikuussa 2020 Kuala Lumpurissa virallisesti rauhanprosessin maan eteläosan muslimienemmistöisissä maakunnissa toimivien kapinallisryhmien kanssa. Malesia toimi neuvotteluissa välittäjänä. Vaikka tulitauko julistettiin huhtikuussa 2020, joitakin pommi-iskuja tehtiin edelleen vuosina 2021 ja 2022.

Thaimaan parlamentti antoi syyskuussa 2021 alustavan hyväksyntänsä suojelua kidutukselta ja tahdonvastaiselta katoamiselta ja näiden lopettamista koskevalle lakiesitykselle viivytettyään lain antamista 14 vuoden ajan siitä, kun Thaimaa vuonna 2007 allekirjoitti kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen. Euroopan parlamentti on antanut useita päätöslauselmia ihmisoikeuskysymyksistä, siirtotyöläisistä ja työelämän oikeuksista Thaimaassa.

Parlamentti hyväksyi kesäkuussa 2023 päätöslauselman EU:n ja Thaimaan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta ja antoi hyväksyntänsä Brysselissä joulukuussa 2022 pidetyssä EU:n ja ASEANin huippukokouksessa allekirjoitetulle EU:n ja Thaimaan kumppanuus- ja yhteistyösopimukselle. Parlamentti suhtautui myönteisesti kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tekemiseen ja piti sitä kattavana ja nykyaikaisena sopimuksena, joka auttaa vastaamaan paremmin nykyisiin haasteisiin. Parlamentti kehotti myös varmistamaan kaikille EU:n kansalaisille viisumivapaan matkustamisen Thaimaahan ja kannatti toimia viisumivapauden luomiseksi Thaimaan kansalaisille EU:hun matkustamista varten.

H. Kambodža

EU:n suhteet Kambodžaan perustuvat [vuoden 1997 yhteistyösopimukseen](#). EU on maan suurin avunantaja ja osoitti sille 410 miljoonaa euroa käytettäväksi vuosina 2014–2020 hallinnon parantamiseen, oikeusvaltion kehittämiseen ja punaisten khmerien tuomioistuinta varten. [Kambodžaa koskevasta EU:n suuntaa-antavasta monivuotisesta maaohjelmasta 2021–2027](#) myönnetään Kambodžalle 500 miljoonaa Yhdysvaltain dollaria tukea maan talouskehityksen vauhdittamiseksi.

[EU:n ja Kambodžan tavarakaupan](#) arvo oli 6,3 miljardia euroa vuonna 2022. EU on Kambodžan viidenneksi suurin kauppakumppani, ja sen osuus maan kokonaiskaupasta on 9 prosenttia.

Vuosia kestäneen sisällissodan takia Kambodža on yksi Kaakkois-Aasian köyhimmistä valtioista. Vuoden 1991 Pariisin rauhansopimusten jälkeen Kambodža hyväksyi vuonna 1993 perustuslain, jolla luotiin perusta liberaalille monipuoluejärjestelmään perustuvalla demokraattisella valtiolla. Hun Sen ja hänen edustamansa valtaa pitävä Kambodžan kansanpuolue voittivat parlamenttivaalit heinäkuussa 2018, mutta oppositio väitti, että vaaliprosessi ei ollut vapaa eikä oikeudenmukainen. Oppositiota edustaneen Kambodžan kansallisen pelastuksen puolueen entinen johtaja

Kem Sokha pidätettiin syyskuussa 2017, ja entinen johtaja Sam Rainsy on ollut omaehtoisessa maanpaossa vuodesta 2015. Puolue lakkautettiin marraskuussa 2017. Maaliskuussa 2021 Phnom Penhin kaupungin tuomioistuin tuomitsi Sam Rainsyn poissaolevana 25 vuodeksi vankeuteen väittäen hänen osallistuneen yritykseen syrjäyttää pääministeri Hun Senin hallitus. Se myös eväsi häneltä äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden.

Komissio päätti helmikuussa 2020 peruuttaa osan Kambodžalle ”Kaikki paitsi aseet” -kauppajärjestelyssä myönnettyistä tullietuuksista kansalaisyhteiskunnallisia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa vahvistettujen ihmisoikeusperiaatteiden vakavan ja järjestelmällisen rikkomisen vuoksi. Kambodžan talous on riippuvainen kansainvälisestä avusta ja vaatetusalan viennistä ja erittäin herkkä työvoimakustannusten muutoksille. Tullietuuksien peruuttaminen ja niiden korvaaminen EU:n vakiotariffeilla vaikuttaa pääasiassa vaatetus- ja jalkine tuotantoon, jonka osuus Kambodžan vuotuisesta viennistä EU:hun oli noin viidennes eli miljardi euroa.

[Kambodžassa järjestettiin heinäkuussa 2023 kansalliskokouksen vaalit](#). Hallitseva CPP, joka on liitossa pitkäaikaisen itsevaltaisen johtajan Hun Senin kanssa, sai 120 paikkaa kansalliskokouksen 125 paikasta. Ainoa merkityksellinen oppositio, kynttiläpuolue, hylättiin vaaleista teknisestä syystä, ja kaikkia, jotka boikotoivat vaaleja, uhattiin rangaistuksilla. CPP:n voitto tasoitti tietä pääministeri Hun Senin ilmoitukselle, että hän luopuu tehtävästään ja siirtää johtajuuden pojalleen Hun Manetille, josta tuli pääministeri elokuussa 2023.

Hallitus lykkäsi helmikuussa 2022 kiistanalaisen ”kansallisen verkkopalveluväylän” voimaantuloa. Palvelun avulla olisi reititetty kaikki internetliikenne maassa samankaltaisen palomuurin kautta kuin Kiinassa. Hallitus pani lykkäyksen pandemiaan liittyvien viivästysten syyksi ja kiisti, että siihen olisi vaikuttanut sananvapauden puolustajien ankara kritiikki.

[Euroopan parlamentti antoi syyskuussa 2017 päätöslauselman](#), jossa se kehotti Kambodžan hallitusta lopettamaan Kem Sokhan vastaiset poliittisiin vaikuttimiin perustuvat syytöimet. [Syyskuussa 2018 se antoi toisen päätöslauselman](#), jossa se kehotti luopumaan kaikista Kem Sokhaa vastaan nostetuista syyteistä.

[Maaliskuussa 2021 parlamentti antoi päätöslauselman, jossa se tuomitsi Kambodžassa lisääntyvät ihmisoikeusloukkaukset](#) ja covid-19-pandemian varjolla toteutetut sortotoimet. Se kehotti turvallisuusjoukkoja pidättymään tarpeettomasta ja liiallisesta voimankäytöstä rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan ja lopettamaan kaikenlaisen häirinnän, myös oikeudellisen häirinnän.

Kambodžalainen tuomioistuin tuomitsi 20 oppositiopoliitikkoa ja aktivistia oikeudenkäynnissä, [jota Human Rights Watch kuvasi](#) ”noitavainoksi”. Maaliskuussa 2022 tuomittuihin kuuluvat muiden ohella maanpaossa olevat oppositiojohtajat Sam Rainsy, Eng Chai Eang ja Mu Sochua. [Euroopan parlamentti on kehottanut kumoamaan syytteet ehdoitta](#). Parlamentti antoi [toukokuussa 2022 päätöslauselman poliittisen opposition jatkuvasta tukahduttamisesta Kambodžassa](#).

[Parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2023 päätöslauselman Kambodžasta ja oppositiojohtaja Kem Sokhan tapauksesta](#), jossa vaadittiin hänen välitöntä ja ehdotonta vapauttamistaan samoin kuin kaikkien opposition virkamiesten ja

aktivistien, jotka on tuomittu tai pidätetty poliittisin perustein nostettujen syytteiden perusteella.

I. Singapore

EU ja Singapore tekevät hyvin tiivistä yhteistyötä kaupan, tieteen ja teknologian alalla. EU ja Singapore ratifioivat helmikuussa 2019 kolme "uuden sukupolven" sopimusta: [EU:n ja Singaporen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen \(EUSPCA\)](#), [EU:n ja Singaporen vapaakauppasopimuksen \(EUSFTA\)](#) ja [EU:n ja Singaporen sijoitussuojasopimuksen \(EUSIPA\)](#). Singaporen kanssa tehty vapaakauppasopimus tuli voimaan marraskuussa 2019. Näiden sopimusten tarkoituksena on vahvistaa osapuolten poliittisia, taloudellisia ja kaupallisia suhteita, ja ne alentavat merkittävästi tulleja. Tavarakaupan teknisiä ja tullien ulkopuolisia esteitä poistetaan monilta eri aloilta.

[Singapore oli EU:n toiseksi suurin kauppakumppani ASEANissa](#) vuonna 2022 ja EU:n toiseksi suurin kauppakumppani tavarakaupassa. EU:n ja Singaporen tavarakaupan arvo vuonna 2022 oli 52,4 miljardia euroa. EU:n vienti Singaporeen oli 31,7 miljardia euroa ja tuonti Singaporesta 20,7 miljardia euroa. Singapore oli EU:n 22:nneksi suurin tavarakaupan kumppani maailmassa vuonna 2022. EU:n ja Singaporen kauppavaihdon kokonaisarvo oli 57,5 miljardia euroa vuonna 2022. Vuonna 2022 EU:n suorien ulkomaisten sijoitusten kanta Singaporessa oli 263,3 miljardia euroa. Singapore on merkittävä kohde eurooppalaisille investoinneille Aasiassa ja toiseksi suurin aasialainen investoija EU:ssa.

Joulukuun 2021 alussa EU ja Singapore kävivät neuvotteluja kahdenvälisen digitaalisen kaupan vahvistamisesta, muun muassa EU:n ja Singaporen kattavan digitaalisen kumppanuuden edistämisestä ja tekoälyä ja datahallintoa koskevan yhteistyön tehostamisesta. [Neuvottelut EU:n ja Singaporen välisestä digitaalista kauppaa koskevasta sopimuksesta käynnistettiin heinäkuussa 2023](#), jotta voidaan rakentaa kuluttajien luottamusta, varmistaa ennustettavuus ja oikeusvarmuus yrityksille sekä poistaa perusteettomat esteet digitaalisesta kaupasta ja estää niiden syntyminen.

[Singaporessa järjestettiin parlamenttivaalit heinäkuussa 2020](#). Lee Hsien Loong ja hänen Kansan toimintapuolueensa (PAP) saivat parlamentin 93 paikasta 83, kun taas suurin oppositioryhmä, työväenpuolue, sai tähän mennessä parhaan tuloksensa eli kymmenen paikkaa. PAP ei ole koskaan hävinnyt vaaleja, ja se on hallinnut kaupunkivaltiota vuodesta 1959. Pääministeri Lee Hsien Loong oli jo kauan sitten ilmoittanut luopuvansa vallasta ennen kuin täyttää 70 vuotta vuonna 2022. Lee Hsien Loongin seuraajaksi nimetty varapääministeri Heng Swee Keat ilmoitti huhtikuussa 2021 päätöksestään jättäytyä syrjään. Lawrence Wongista tuli hallitsevan PAP:n uusi johtaja ja näin ollen varapääministeri. Hän seurasi Lee Hsien Loongia pääministerinä toukokuussa 2024.

[Syyskuussa 2023 Singaporessa järjestettiin 12 vuoteen ensimmäiset presidentinvaalit, joissa oli kilpailevia ehdokkaita](#), ja Tharman Shanmugaratnam valittiin maan yhdeksänneksi valtionpäämieheksi.

[Singaporen parlamentti hyväksyi niin ikään lokakuussa 2021 ulkomaista sekaantumista \(vastatoimia\) koskevan lain](#), jolla pyritään torjumaan ulkomaista sekaantumista maan

politiikkaan. Euroopan parlamentti tukee kansalaisyhteiskunnan työtä Singaporessa mutta on samalla vaatinut kuolemanrangaistuksen poistamista.

[Tammikuussa 2024 EU:n ja Singaporen ensimmäinen Global Gateway -strategiaa](#) koskeva vuoropuhelu kokosi yhteen erilaisia sidosryhmiä keskustelemaan tavoista helpottaa vihreitä ja kestäviä investointeja Kaakkois-Aasiassa.

J. Brunei Darussalam

Brunein sulttaani Hassanal Bolkiah on hallinnut valtiota vuodesta 1967, ja prinssi Billah Bolkiah on saamassa entistä enemmän vastuuta. Minkäänlaista poliittista vapautumista ei ole tapahtunut. Huhtikuussa 2019 tuli voimaan rikoslaki, johon sisällytettiin šaria-lakiin perustuva lähestymistapa ja otettiin käyttöön uusia rangaistusmuotoja, kuten kivitys homoseksistä ja aviorikoksesta sekä raajojen amputointi varkaudesta. Kansainvälisen yhteisön vastalauseiden jälkeen Brunei pidensi kuolemanrangaistusten täytäntöönpanon keskeyttämistä.

EU on aktiivisesti vahvistamassa suhteitaan Bruneihin, mutta niille ei vielä ole puitesopimusta. Parhaillaan neuvotellaan EU:n ja Brunein kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta, joka kattaa useita politiikan ja talouden aloja. EU:n ja Brunein kauppa koostuu pääasiassa koneista, moottoriajoneuvoista ja kemikaaleista.

EU:n ja Brunein suhteita hoidetaan lähinnä ASEANin kautta, jonka puheenjohtajana Brunei toimi vuonna 2021 teemanaan "We Care, We Prepare, We Prosper". Brunein varaulkoministeri Erywan Yusof nimitettiin elokuussa 2021 ASEANin Myanmarin-erityislähettilääksi, jonka tehtävänä on toimia välittäjänä Myanmarin juntan suuntaan.

Jännitteet Kiinan ja kanteita nostaneiden Kaakkois-Aasian maiden välillä Etelä-Kiinan meren aluekiistoissa ovat lisääntyneet vuonna 2022. Vaikka Brunei on tähän asti pysynyt vaiti, se antoi heinäkuussa 2022 ensimmäisen yksipuolisen lausuman Etelä-Kiinan merestä maana, jolla on kilpailevia vaateita. Brunei välttää politiikassaan kuitenkin vastakkainasettelua Kiinan kanssa Etelä-Kiinan meren aluekiistassa, sillä se pelkää vahingoittavansa kahdenvälisiä taloussuhteita.

Brunein sulttaani ilmoitti ennaikaisista ministerinvaihdoista kesäkuussa 2022. Sulttaani hoitaa edelleen pääministerin tehtävää, ja hänellä on myös puolustus-, ulko- sekä rahoitus- ja talousministerin salkut. Ensimmäistä kertaa ministeriksi nimitettiin nainen (vastaamaan koulutusasioista).

[Helmikuussa 2023 käynnistettiin EU:n ja Brunein välinen kumppanuusväline.](#) Se järjesti ilmastonmuutosseminaarin aiheesta "Alueellisten valmiuksien kehittäminen ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen hillitsemistä varten".

Euroopan parlamentti [antoi huhtikuussa 2019 päätöslauselman, jossa se tuomitsi jyrkästi šaria-rikoslain voimaantulon.](#) Se muistutti tuomitsevansa kuolemanrangaistuksen käytön ja korosti, että šaria-rikoslain säännökset rikkovat velvoitteita, joita Bruneilla on ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden nojalla.

K. Laos

[EU:n ja Laosin suhteet perustuvat vuoden 1997 yhteistyösopimukseen.](#) Laos on siirtymässä pois vähiten kehittyneiden maiden asemasta vuoteen 2026 mennessä, ja sen yhdeksäs kansallinen sosioekonominen kehityssuunnitelma vuosiksi 2021–

2025 on yhdenmukainen YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman kanssa, jolla pyritään edistämään kestävä, vihreä ja osallistavaa kasvua. EU on sitoutunut tukemaan Laosin demokraattista kansantasavaltaa sen pyrkiessä kestäväan ja osallistavaan kehitykseen.

Laos käynnisti lokakuussa 2021 ensimmäisen kansallisen digitaalisen opetus- ja oppimislustansa EU:n, Unicefin ja maailmanlaajuisen koulutuskumppanuuden tuella. Alustan oli määrä helpottaa opiskelijoiden ja opettajien etätyöskentelyä covid-19-pandemian aikana. [Laosia koskevasta EU:n suuntaa-antavasta monivuotisesta maaohjelmasta 2021–2027](#) myönnetään 83 miljoonan euron ohjeelliset kokonaismäärärahat ensimmäistä vaihetta 2021–2024 varten.

[EU on Laosin neljänneksi suurin kauppakumppani](#) (Thaimaan, Kiinan ja Vietnamin jälkeen). Sen osuus maan kokonaiskaupasta on 4,2 prosenttia. EU:n ja Laosin kauppavaihdon kokonaisarvo oli 533 miljoonaa euroa vuonna 2022. Talousuudistuksista huolimatta maa on edelleen köyhä ja riippuvainen kansainvälisestä avusta. Vähiten kehittyneenä maana Laos hyötyy EU:n ”Kaikki paitsi aseet” -kauppajärjestelystä.

Laosissa on yksipuoluejärjestelmä. Laosin kansan vallankumouspuolue, joka on ollut vallassa sisällissodan päättymisestä vuodesta 1975 lähtien, hallitsee maata rautaisella otteella eikä salli opposition haastaa itseään. Laosissa järjestettiin helmikuussa 2021 parlamenttivaalit, joissa yhdeksänteen kansalliskokoukseen oli jaossa 164 paikkaa. Niistä 158 sai hallitseva puolue, ja parlamenttiin valittiin myös kuusi riippumatonta ehdokasta. Kansalliskokouksen avajaisistunnossa maaliskuussa 2021 Laosin presidentiksi valittiin hallitsevan puolueen pääsihteeri Thongloun Sisoulith, joka oli aiemmin toiminut pääministerinä huhtikuusta 2016 lähtien.

Laos on syventämässä suhteitaan Kiinaan ja ASEANiin ja yrittää houkutella maahan lisää investointeja. Taloudelliset uudistukset ovat johtaneet kestäväan talouskasvuun, joka on ollut yli seitsemän prosenttia vuodesta 2014 lähtien. Covid-19-pandemia on tuonut tähän kehitykseen uusia haasteita, jotka vaikuttavat vakavasti talouskasvuun.

EU kiinnittää erityistä huomiota ihmisoikeustilanteeseen, muun muassa Mekongjoen valtaviin patorakennelmien vuoksi kotiseudultaan siirtymään joutuneiden ihmisten ahdinkoon. Kiinan ja Laosin pääkaupungin Vientianen välinen uusi 414 kilometrin pituinen rautatie, joka maksoi lähes kolmanneksen Laosin vuotuisesta BKT:stä, avattiin joulukuun 2021 alussa osana Kiinan uutta silkkitietä koskevaa aloitetta.

Kansainvälisen työjärjestön konferenssissa Genevessä EU on kehottanut Laosia käsittelemään lasten seksuaalista riistoa koskevaa kysymystä. Heinäkuussa 2022 EU toi esiin huolensa siitä, että Laosin pitkäaikaisten ihmisoikeusloukkausten käsittelyssä ei ole edistytty, ja kehotti viranomaisia noudattamaan maan ihmisoikeusvelvoitteita Kansainvälisen ihmisoikeusliiton (FIDH) ja sen jäsenjärjestön Lao Movementin puitteissa. Nämä kaksi järjestöä julkaisivat tausta-asiakirjan, jossa esitettiin yhteenveto ihmisoikeuksien kehityksestä Laosissa. [Viimeisin EU:n ja Laosin ihmisoikeusvuoropuhelu käytiin heinäkuussa 2023.](#)

Parlamentti on toistanut Laosin hallitukselle esittämänsä kehotuksen lopettaa ihmisoikeuksien puolustajien, riippumattomien toimittajien ja yhteiskunnallisten aktivistien häirintä, mielivaltaiset pidätykset ja vangitsemiset sekä kunnioittaa sananvapautta ja yhdistymisvapautta sekä vähemmistöjen oikeuksia ja muistuttaa

Laosia sen ratifioimien ihmisoikeussopimusten mukaisista kansainvälisistä velvoitteista.

L. Malesia

Vuonna 2015 alkaneiden neuvottelujen päätteeksi [EU ja Malesia allekirjoittivat kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen joulukuussa 2022](#) Brysselissä pidetyssä EU:n ja ASEANin huippukokouksessa. Kumppanuus- ja yhteistyösopimus tarjoaa kattavan kehyksen, jolla pyritään vahvistamaan kahdenvälistä yhteistyötä erityisesti kaupan ja investointien, rahoituksen ja energian aloilla.

Neuvottelut EU:n ja Malesian vapaakauppasopimuksesta keskeytettiin huhtikuussa 2012 Malesian pyynnöstä seitsemän neuvottelukierroksen jälkeen. EU ja Malesia keskustelivat maaliskuussa 2017 uusien määräysten lisäämisestä ja sopivat niistä periaatteessa. Parhaillaan neuvotellaan kahdesta sopimuksesta, vapaakauppasopimuksesta ja metsälainsäädännön soveltamisen valvontaa, metsähallintoa ja puukauppaa koskevasta vapaaehtoisesta kumppanuussopimuksesta. Malesian kehittyvä talous tarjoaa EU:lle houkuttelevia kauppamahdollisuuksia. EU:n ja Malesian välinen kauppa on kasvussa, ja se on kasvanut yli 50 prosenttia vuodesta 2010. EU on Malesian neljänneksi suurin kauppakumppani ja Malesia on EU:n kolmanneksi suurin kauppakumppani ASEANissa (Singaporen ja Vietnamin jälkeen). EU:n tuonti Malesiasta on vähitellen kasvanut, ja se oli 35,5 miljardia euroa vuonna 2022, kun taas EU:n vienti Malesiaan oli 14,7 miljardia euroa. Malesian kokonaiskauppatase EU:n kanssa on ylijäämäinen. Se on kasvanut tasaisesti vuosien mittaan ja oli 20,8 miljardia euroa vuonna 2022. EU:n ja Malesian kahdenvälisessä kaupassa ovat tärkeimmässä asemassa teollisuustuotteet, joiden osuus kaupasta on yli 90 prosenttia. Malesian harjoittaman kaupan vapauttamispolitiikan ja vapaakauppasopimuksen tulevaisuudennäkymien seurauksena EU:n sijoitukset Malesiaan kasvoivat 28,7 miljardiin euroon vuonna 2021.

Komissio ilmoitti maaliskuussa 2019, että palmuöljyn käyttö liikennepolttoaineena olisi lopetettava vaiheittain uusiutuvaa energiaa koskevan direktiivin perusteella. Direktiivissä asetetaan kestävä bioenergiaa koskevaksi tavoitetasoksi 32 prosenttia. Indonesia ja Malesia vastustivat päätöstä ja valittivat siitä Maailman kauppajärjestölle (WTO). Tammikuussa 2021 Malesia – maailman toiseksi suurin palmuöljyn tuottaja – seurasi Indonesian esimerkkiä ja teki WTO:lle valituksen EU:n biopolttoainesäädännöstä. Neuvosto hyväksyi lokakuussa 2021 [päätelmät veroasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevasta tarkistetusta EU:n luettelosta](#). Malesia lisättiin ensimmäistä kertaa liitteen II ”harmaaseen luetteloon”. Vaikka palmuöljyä pidetään merkittävänä kysymyksenä EU:n ja Malesian vapaakauppasopimuksesta käytävissä neuvotteluissa, palmuöljyn osuus EU:n tuonnista Malesiasta on alle viisi prosenttia. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on kuitenkin aiheuttanut maailmanlaajuisen ruokaöljypulan, joka saattaa auttaa Malesiaa saamaan takaisin palmuöljyn markkinaosuuden EU:ssa. Ruokaöljyn kokonaiskysynnän odotetaan kasvavan EU:ssa lähitulevaisuudessa auringonkukka- ja soijaöljytoimitusten niukkuuden vuoksi. [Maaliskuussa 2024 EU sai WTO:ssa voiton](#), kun paneeli hylkäsi malesialaisen valituksen EU:n päätöksestä, jonka mukaan palmuöljystä valmistettua biodieseliä ei pitäisi enää laskea uusiutuvaksi biopolttoaineeksi.

[Huhtikuussa 2023 EU uusi Kiinasta ja Taiwanista peräisin olevia ruostumattomasta teräksestä valmistettuja liitososia koskevat polkumyyntitoimenpiteet](#) vielä viideksi vuodeksi ja ulotti toimenpiteet koskemaan Malesiaa, koska maassa toimivat yritykset toivat tärkeimmät ruostumattomasta teräksestä valmistettujen liitososien tuottamiseen tarvittavat osat Kiinasta.

Malesian hallitus ilmoitti kesäkuussa 2022 poistavansa pakollisen kuolemanrangaistuksen. Tämä on edistysaskel ja esimerkillinen päätös alueella. EU on kannustanut maan viranomaisia ryhtymään konkreettisiin toimiin päätöksen saattamiseksi nopeasti osaksi lainsäädäntöä. [Malesiassa järjestettiin marraskuussa 2022 parlamenttivaalit](#), jotka voitti oppositiojohtaja Anwar Ibrahimin johtama koalitio. Niiden jälkeen tuli koalitio, johon kuului maan islamilainen puolue.

[Tammikuussa 2024 sulttaani Ibrahim vannoi valan Malesian uutena kuninkaana](#) viisivuotiskaudeksi osana Malesian kiertävän monarkian järjestelmää. Sulttaani Ibrahim on Malesian Johorin osavaltion sulttaani.

Euroopan parlamentti on tuominut päätöslauselmissaan kuolemanrangaistuksen käytön Malesiassa, hlbtiaq+-ihmisten puutteelliset oikeudet ja kansalaisten tyytymättömyyden ilmaisujen vaientamisen sekä mielipiteiden rauhanomaisen ilmaisemisen ja julkisen keskustelun kieltämisen.

Kesäkuussa 2023 [parlamentti antoi kumppanuus- ja yhteistyösopimukselle antamaansa hyväksyntään liitetyn päätöslauselman](#) EU:n ja Malesian kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta ja totesi, että se tarjoaa vankan oikeudellisen kehyksen kahdenvälisen poliittisten ja taloudellisten suhteiden lujittamiselle ja keskustelulle alueellisesti ja maailmanlaajuisesti tärkeistä kysymyksistä, kuten demokratian, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden edistämisestä, joukkotuhoojien leviämisen estämistä koskevan kansainvälisen kehyksen vahvistamisesta sekä terrorismin ja korruption torjunnasta.

Samuel Cantell / Jorge Soutullo
05/2024